

ཕྱེལ་ཆུང་གི་ཁྲིམས་ལུགས་

ཐོ་སྒྲིལ་པ་མཁོན་མོང་པ་འཛིན་པ་ལྷན་ཁག་གི་ཁྲིམས་ལུགས་

བུད་ཅི་ཕྱན་ཕྱི་འབྱུངས་དཔེ་མེགས་

བཟུང་ནས་བྱའི་ཕྱི་མཆོད།

ཀམ་ཆོས་འཕེལ་བྱས་ཚུལ་ལྟར་བྱས།

འདྲ་ལྟར་མི་དཔུངས་དཔེ་ཕྱན་ཁད།

དཔེ་མཛུགས་འགན་འཁུར་བ།	བསོད་པུག།
མཐུན་ཤོག་འཆར་འགྲུག་པ།	བྱམས་བཟང་།
བར་འཇུག་དེ་མོ་འབྲི་མཁན།	སྒོ་བཟང་དང་ཆ་ག།
ཁྱེད་ཀྱི་པ།	ཉི་མ་དོན་ལུག།

བུད་ཅི་མཛུགས་ཀྱི་འཁུར་པ་དཔེ་མཛུགས་བཞད་ ནོར་བུའི་ཕྱིར་མཛུགས།

ཀླུ་ཆོས་འཕེལ་ཁྱེད་ཆོས་མཛུགས་བྱས།

※

བོད་སྐད་མི་དམངས་དཔེ་མཛུགས་ཁང་ནས་བསྐྱུག།

བོད་སྐད་མི་དམངས་དཔེ་མཛུགས་ཁང་ནས་བཞད་པ།

བོད་སྐད་མི་དམངས་དཔེ་མཛུགས་ཁང་ནས་བཞད་པ།

ཤིག་ཁ་787×1092 1/16 བེ་ཁ་52 བར་འཇུག་ཤིག་གྲངས་16 ཡིག་འབྲུ་ཁྱི་450

1993 ལོའི་ཟླ་9 བར་བར་གཞི་1 1993ལོའི་ཟླ་9བར་བོད་སྐད་མི་དམངས་ཁྱི་པ་ཐེངས་1 བཞད་པ།

པར་གྲངས་01—5,560

ISBN7—223—00563—7/R • 21

ཡིག་རིགས་(བོད་) རིན་གོང་སྒོར་དེ་པ་ཕྱེས་ཡིག་པ་རེ་26.50
དེ་པ་དཔུང་མ་རེ་23.50

(བོད་སྐད་མི་དམངས་དཔེ་མཛུགས་ཁང་གི་པར་ལྟགས་ 01)

责任编辑：索 平
封面设计：强 桑
标本绘画：洛桑、达娃
校 订：尼玛顿珠

甘露本草明镜

编著者：嘎玛群培

西藏人民出版社出版

西藏新华书店发行

西藏新华印刷厂印刷

开本：787×1092 1/16 印张：52 插页：16 字数：450万

1993年9月第1版 1993年9月西藏第1次印刷

印数：01—5,560

ISBN7—223—00568—7/R·21

民文（藏15）精装定价：26.50元
平装定价：23.50元

（藏）新登字01号

ཐུན་འགྲུའི་གཏམ།

ཏཱ་གཏུམ་ནད་མེལ་སངས་རྒྱལ་ཐོན་གྱི་ཟླ།
ཐུ་གཏུང་ཐུགས་དང་ཡོན་ཏན་འཕྱིན་ལས་གྱི།
ཐུལ་པའི་སྟོན་པ་དྲང་སྤྲོད་རིགས་འཛིན་ལྟ།
ཐུད་དོན་གསལ་མཛད་ན་མས་ལ་ཐུས་ཐུག་འཚལ།

ཐུལ་པའི་དགོངས་རྒྱད་འཛིན་པ་ཐུལ་པའི་སྤྲལ།
འཕགས་པའི་དྲང་སྤྲོད་འཚོ་བྱེད་གཞིན་ཅུ་སྟགས།
ཆད་མེད་ཐུགས་རྗེས་འགྲོ་ལ་ཕན་དགོངས་པའི།
དྲང་སྤྲོད་ཆེན་པོའི་ཕྱགས་འདི་ཀྱན་ལས་རྒྱལ།

ན་མ་མཐུན་གཉིས་པ་རྒྱལ་སྤྲལ་སྤྲལ་དང་།
ཉ་རྗེའི་བདག་པོ་དཔལ་ལྷན་པ་གོལ་ཞབས།
ལྷང་རིགས་འཕྱགས་མེད་ཁ་ཆེ་ཟླ་བ་དགའ།
འཚོ་བྱེད་ཡབ་སྤྲལ་གཏུམ་ལ་ལན་བརྒྱར་བསྟགས།

བརྒྱ་བྱིན་རྒྱན་ལྷར་ཡངས་པའི་ཁྱི་སྤྲོད་རྗེ།
བརྒྱར་བྱེད་ལ་པར་དབང་པོ་ན་མ་རྣམས་སྤྲངས།
གངས་ཅན་འདི་ན་བརྒྱན་པའི་ཅ་ལག་མཚལ།
མཚལ་འདིའི་བཀའ་བྱིན་ན་མ་མཁའི་མཐའ་ལྷར་མཉམ།

ཐལ་དོན་གཉེར་འབྱེད་ལྷ་པ་མཛད་ཤེས་ཅན།
ལེགས་བཤད་རྒྱད་འཛིན་འཚོ་བྱེད་དར་གྲགས་དང་།
དྲང་སྤྲོད་ཐེ་སྟོན་འཛིན་པ་ཆ་ལྷང་པ།
བརྒྱན་པའི་སྟོན་མེ་གཏུམ་ལ་ཐུག་འཚལ་བརྟོད།

མཉན་ཀླུ་མི་ཡི་རྣམ་པོ་ལ་གཡུ་ཐོག་རྒྱུ།
དགོངས་མཐུད་འཆི་མེད་བདུད་ཅིའི་ནོར་མཛེད་སྟེལ།
གངས་ཅན་འདི་ན་མཉན་སྒྲ་གཉིས་པ་ལྟེ།
ཡོན་ཏན་མཐོན་པོའི་ཞབས་ལ་སྒྱུ་པོས་མཛེད།

དད་བཙན་ལྷ་ལ་འཕྱེའི་རྒྱན་བཞིན་བཏུན་བྱས་ཏེ།
ཟབ་དོན་རྒྱད་ཀྱི་ནོར་བུའི་དཔལ་ཐོབ་ནས།
ཕན་བདེའི་འཕྱོད་དོན་སྒྲགས་བཏུར་རྒྱས་མཛེད་པ།
ལྷ་རྟོན་ཡེ་ཤེས་གཞུངས་ལ་དད་པས་གྲུས།

གསེ་རིག་བཀའ་བཞུན་ལྷ་རིག་ཀླན་ལ་མཁས།
མན་ངག་གཞུང་ལྷགས་ལག་ལེན་འབེབས་མཛེད་མཁན།
མཉན་སྒྲའི་རྣམ་སྒྲུལ་བྱང་སྤྱང་རྒྱད་འཛིན་གྲས།
བྱང་རྒྱར་མཁས་དབང་ཡབ་སྲས་རྣམས་ལ་འདུད།

གསེ་རིག་རྒྱ་མཚའི་གཉིང་མཐའ་འཇལ་བ་ལ།
མཁྱེན་དཔྱད་གཉེར་གྱི་ར་བས་ཡངས་སྤྱ་བསྒྲེར།
གནས་ལྷའི་ཤེས་བྱ་རབ་དཀར་རྒྱན་པོའི་སྒྲར།
རབ་བཛིད་སྤྱ་རའི་མཚན་ཅན་སྤྱང་འདིར་གྲགས།

འཆད་ཚད་ཚུམ་པའི་སྒོ་གསལ་རྒྱུ་འཛིན།
མཁྱེན་བཙེ་ཐུན་པས་གདུལ་བུའི་རེ་བ་སྒྲོང་།
བྱང་ལེམས་ཆེན་པོས་འཁེངས་པ་ཀླན་གྱི་མགོན།
མཁྱེན་རབ་ནོར་བུའི་བཀའ་བྱིན་ཉིང་ནས་བྱུང།

འཇམ་སྤྱང་ཡང་ཅིའི་པོད་སྒྲུངས་ས་མཐོའི་ཉིང་།
གཉེན་པོའི་མཉན་རྒྱས་སྤན་སྤྱམ་ཚོགས་རྒྱར་བྱང་།
སྤྱན་བུ་མེ་འཁྱེར་བདག་འདྲའི་རྒྱན་པོ་ཡིས།
འབྲུལ་མེད་རིག་པས་གཏན་ལ་དབབ་པ་དཀའ།

གསེང་རིག་གཞུང་ལུགས་དཔྱད་པ་དོན་མེད་པོ་ལས། །
བཞི་བརྒྱ་ཙམ་བཞིའི་ནད་རིགས་འཛིན་པ་བྱེད་ཀྱི། །
བུད་ཅི་ཐུན་གྱི་གསལ་འབྲེལ་ཚུ་ཐིགས་ཙམ། །
སྒོ་གསར་རྒྱུ་འབྱུང་བཞད་པའི་གསོལ་སྒྲུ་འཛོམ། །

བསལ་ལྟན་སྒྲོངས་གྱི་གསེང་རིག་ཐུན་རྒྱས་གཞུང་། །
སྒྲོན་ཕྱོག་མེས་པོའི་དཔྱད་པ་བཞིད་མི་ཉམས་ཤིང་། །
རང་སྒོས་ཞིབ་དཔྱད་དོན་འཛིན་འབྲེལ་མེད་ཕྱིར། །
བུད་ཅི་ཐུན་གྱི་འབྱུངས་དཔེ་སྒྲིལ་ལ་སྒྲ། །

ཞེས་དེ་ལྟར་རྒྱུ་འཛིན་གསེང་རིག་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་མེས་པོ་དམ་པ་རྣམས་དང་དངོས་སྒྲུ་བརྒྱད་པའི་.....
བཞེས་གཞུན་མཁས་དབང་རིམ་ཕྱོག་རྣམས་ལ་མཆོད་པར་བརྗོད་པའི་ཆོག་གིས་ཐུན་བསྐྱེད་ཏེ་བརྗོད་པའི་.....
ལྷང་འདྲེན་དམིགས་ཚུ་མོགས་ཀྱི་སྒོ་འཕར་ཡངས་པོར་སྒྲེ་ནས་བཙམ་པའི་དཔྱད་པ་ཚུང་ཟད་སྒྲིལ་ན།
ཁ་ཆེ་པ་རྒྱུ་ཏུ་ཟླ་བ་མཛོན་དགས། །

བཞུན་བཙས་དག་གི་ཐམས་ཅད་དང་། །
ལས་གི་ཅི་ཡང་ཅུང་བ་ཡི། །
རི་མེད་དཔྱོད་པ་མ་སྒྲུས་པར། །
དེ་མེད་ཏུ་ནི་སྒྲུ་ཞིག་འཛིན། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འཛིན་མིང་གི་ཡང་ཅེར་གནས་པའི་བསལ་ལྟན་ཁ་བའི་སྒྲོངས་འདིར་སྒྱུ་པའི་སྒྲོན་.....
ཀྱི་ཏུས་ནས་སྒྲོན་ཞེས་པའི་མ་སྒྲོད་ལུང་བ་མ་ཟད། དོན་དངོས་སྒྲུ་འགྲུ་བ་མའི་རིགས་ཀྱི་ལུས་ལ་སྒྲོན་ག་
མ་ནས་ལྟན་སྒྱེས་སྒྲུ་ཡོད་པའི་ཚུ་ཏུག་གསུམ་ལས་སྒྱེས་པའི་འབྲས་སུ་རྒྱང་མཁྱེས་བད་ཀན་གསུམ་གྱི་ནད་...
དང་། སྒྱུ་སྒྲོན་ལྷ་ཆོགས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་ལུག་ཏུ་དང་ཏུས་ལྟན་རིང་པོའི་ནང་འཐབ་ཆོད་བྱས་པའི་
ཉམས་སྒྱོང་ལྟན་སྒྲུ་མ་ཆོགས་པོ་རྣམས་སྒྱེས་པ་སྒྲོན་པས་བྱེད་ནད་དེ་རྣམས་ཞི་ཞིང་འབྱེན་པར་བྱེད་པའི་...
སྒྲོན་སྒྲོར་གྱི་ལག་ལེན་དང་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ལྟན་སྒྲུ་མ་ཆོགས་པོ་ལུང་ཡོད་པ་ནི་གནའ་རབས་ཀྱི་ཆད་...
ལྟན་སྒྲོན་གཞུང་ཁག་དང་མོ་རྒྱས་དེབ་ཐེར་ལས་རྟོགས་ལུས་ཤིང་། ཡང་སྒྲོས་གངས་ཅན་ལུལ་འདིར་
འབྱུངས་པའི་སྒྲོ་པའི་སྒྲུ་ལྟམ་སྒྲོན་ཏུང་གི་ཐོར་ཅོག་ནས་བུུང་སྟེ་རྒྱུ་འཛིན་གསེང་རིག་པའི་འཆད་...
ཉན་དལ་འགྲོའི་རྒྱན་བཞིན་མ་ཉམས་པར་སྒྲིགས་ཏུས་ཀྱི་ཏུས་ད་ལྟར་མཁྱོགས་འགྲོའི་བང་ཙལ་ལ་འགྲུག་...
པ་ལྟར་སྒྲེལ་བཞིན་ཡོད། ལྷང་པར་ཏུ་གསེང་རིག་པའི་མེས་པོ་རིམ་ཕྱོག་རྣམས་ཀྱིས་མཐུན་ཕྱོག་དཔེན་

པའི་ངལ་བར་མ་འདྲེས་པར་སྐྱབ་ཇས་རིག་པའི་སྐྱར་གྱི་རིག་ལམ་གཏིང་མཐའ་ཡངས་པ་འདིར་དཔྱད་པ་
ཟབ་མོས་སྤྱོད་ཅེས་འདབ་མ་འབྱུལ་ཏེ་སྐྱབ་གྱི་བཟུང་བཅས་མི་ཁྱད་པ་ཞིག་ཙམ་བསྐྱེགས་གནང་ནས་རྟོག་
འཇུག་འཆོ་བྱེད་ནམས་གྱིས་སྦྱོང་དང་། ཞིབ་འཇུག་འཕེལ་རྒྱས་བཅས་ཀྱི་ཆེད་དུ་འཛོག་གནང་
མཛད་ཡོད་པ་རེད།

དེ་ཡང་བོད་ཀྱི་གསལ་རིག་སྐྱབ་ཇས་སྐྱར་ལ་ཚད་ལྡན་གྱི་བཟུང་བཅས་ཇགས་ཙམ་མི་ཁྱད་པ་ཞིག་གི་
ནང་ནས་ཉེ་རབས་གསར་གཏོད་ཆེ་བ་ནི་ངེས་པ་དོན་གྱི་པར་ཏེ་ཆེན་པོ་ལྷེ་མེད་ལངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་.....
མཚོག་གིས་སྤྱི་དུགས་ཀྱི་ཐུགས་བེལ་ལ་མ་འདྲེས་པར་སྐྱབ་གྱི་མཁས་དབང་ནམས་ཀྱི་ཡིག་རྒྱུན་ཉིང་ལྟ་
སའི་ཉེ་འཁོར་གྱི་ཡུལ་ཐུགས་དང་བོད་སྡོངས་ཀྱི་སྤྱི་དངོས་སྐྱབ་ཇས་སྐྱབ་སྐྱམ་ཚོགས་པའི་ས་གནས་འགའ་
རེར་ཐེབས་རྟེན་རྒྱུད་བཞིའི་འབྲེལ་པ་བེད་ཀྱི་སྐྱབ་པོའི་ནང་བཤད་རྒྱུད་ལུས་པ་རྒྱུད་སེལ་གྱི་སྐྱབ་ནམས་ལ་
ཆོག་འབྲེལ་རྒྱས་བཤད་གནང་ཞིང་། དེའི་ཉིང་མེ་རྒྱུད་དང་མཁོ་དག་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱབ་སྦྱོར་ནམས་དང་འཚམ་
པར་སྐྱབ་མ་534ཙམ་ཁ་སྐྱོང་དང་། དེ་ནམས་མིག་ལམ་དུ་མདོན་པར་གསལ་བྱུང་པའི་སྐྱབ་ཐང་བཞེང་
རྒྱའི་མཐུན་རྐྱེན་ལེགས་པར་བསྐྱེལ་བ་ལ་སྐྱབ་ཇས་སྐྱར་གྱི་བྱིས་ཆ་སྐྱབ་ཐང་11བཅས་ནི་དུས་ད་ལྟའི་བར་
དུ་འཆོ་བྱེད་སྒོ་རབ་འབྱིང་ཐ་གསུམ་གྱིས་སྦྱོང་སྦྱོང་དང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་གཙུག་པོའི་ཡིག་ཆ་ཚད་ལྡན་
ཞིག་དུ་རྒྱུར་ཡོད་ལ་རྒྱལ་སྤྱི་དང་རྒྱལ་ནང་ཚང་མས་གདེང་འཛོག་མཚོ་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས་པའི་མི་ཇིའི་གཏུང་རྒྱུད་འཛིན་པ་དེའུ་དམར་.....
དགེ་བཤེས་བཟུན་འཛིན་སྐྱབ་ཆོགས་མཚོག་བོད་སྡོངས་སོགས་ས་བབ་མཚོ་བའི་སར་ཐེབས་ཏེ་ས་མཚའི་...
སྐྱབ་ཇས་ལ་རྟོག་ཞིབ་གནང་བ་དང་། ཡུན་ནན་དང་། ཟི་ཤོན་སོགས་རང་རྒྱལ་ནང་ཁུལ་གྱི་ས་བབ་
དམར་པའི་ནགས་རོང་གི་སྤྱི་དངོས་མང་དག་ཅིག་ལ་དཔྱད་ཞིབ་མཛད་པའི་ཉིང་སྐྱབ་ཇས་ཀྱི་གཞུང་.....
ཡུགས་སོགས་གནང་རབས་ཀྱི་གཞུང་མང་པོ་ལ་དཔྱད་གཞི་མཛད་དེ་མདོན་བཙུང་དང་། མིང་གི་རྣམ་
གྲངས། རྟོགས་བཙུང་པོ་རྒྱས་སོགས་བཞོད་ནས་ཁྱད་ཆོས་དམིགས་བསལ་ལྟན་པའི་སྐྱབ་གྱི་བཟུང་བཅས་
དྲི་མེད་ཤེལ་གྱི་ཕྱིར་བ་ཙམ་བསྐྱེགས་གནང་ཞིང་། དེ་ནི་ཉེ་རབས་དང་དེང་རབས་བོད་ཡུགས་སྐྱབ་ཇས་
རིག་པའི་གཞུང་ཡུགས་ཚད་ལྡན་ཞིག་ལ་བརྩི་བཞིན་ཡོད།

ཡང་སྐྱབ་ཅིས་བཟུན་པའི་གཙུག་རྒྱུན་མཁས་དབང་མཁྱེན་རབ་ནོར་བུ་མཚོག་གིས་«འབྱུངས་དཔེ་...
རྒྱས་པ་འཆོ་བྱེད་གཞིན་ལུའི་ཉིང་ནོར་»ཞེས་པ་བེད་ཀྱི་སྐྱབ་པོ་དང་དྲི་མེད་ཤེལ་ཕྱིར། དེ་བཞིན་ཁོང་གིས་
ཙམ་བསྐྱེགས་གནང་བའི་ད་ལྟ་བེད་སྤྱི་དུགས་བཞིན་པའི་«སྐྱབ་ཇས་འབྱུངས་དཔེ་བསྐྱེལ་པ་དོ་མཚར་གཞེར་
ལྟེ་»སོགས་འབྱུངས་དཔེ་གཞིན་གྱི་ནང་མ་འཁོད་པའི་སྐྱབ་གྱི་འབྱུངས་ཚུལ་དང་རྒྱས་བཤད་སོགས་ཏེ་
ཅང་ཞིབ་ཅིང་ཕ་བ་བཟུན་གནང་མཛད་པའི་སྐྱབ་མིན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་བྲན་ན་མ་མཆིས་པ་ལྟན་པ་ཞིག་ཙམ་.....
བསྐྱེགས་གནང་བ་དེ་ནི་དེ་སྐྱབ་ཅིས་ཁང་གི་སྐྱབ་རོས་འཛིན་སོགས་ཀྱི་ཙམ་བར་འཛིན་ཞིང་རང་ཉིད་.....

ལའང་མཐའ་ཚུང་ཡོད་པ་མ་ཟད། སྒྲིག་ཁྲིད་ཀྱང་མེད་པ་མང་ཞུ་ཆུང་། འོན་ཀྱང་ལོ་བཅུ་ལྔ་ལོ་ལྔ་
གི་ནང་དུ་དབུལ་པའི་མིག་ལྟར་གཅེས་པའི་འབྲུངས་དཔེ་དེ་པོར་བརྒྱལ་དུ་སྤོང་ཉེ་དེ་ལྟ་མཐའ་ལྟ་མེད་……
པར་མིང་གི་ལྟག་མར་གྱུར་ཟིན་པ་ནི་སྒྲིག་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེན་ཤོས་ཤིག་ཡིན།

དེ་ལྟ་བུའི་གཞན་རྣམས་ཀྱི་འཛིན་པའི་དཔལ་ལྷན་གསེབ་རིག་པའི་སྒྲན་རྣམས་རིག་པའི་སྒྲོར་ལ་ཁོ་པོར་
ཆོག་དོན་འབྲུལ་མེད་དང་ལྷང་རིག་ཀྱས་བཤད་ཀྱི་སྒྲན་ནས་ཚུམ་པའི་སྒྲོ་གྲོས་ཀྱི་སྒྲོ་བས་པ་ལྟ་མ་ཅམ་མི་……
ལྷན་ཡང་སྐལ་ལྷན་གྱི་དུས་བབ་ཐོབ་ཉེ་མཁས་བཅུན་བབ་དག་གིས་དང་། འཆད་ཚད་ཚུམ་གསུམ་དང་
ལྷན་པའི་རིག་ལྷན་སྒྲོ་བ་དཔོན་མཁུན་རབ་ནོར་བུ་མཆོག་གི་སྒྲ་གཞན་དུ་ལྷན་རིང་གཏུགས་ཏེ་བོད་ཀྱི་གསེབ་
རིག་དང་སྒྲན་རིག་གཉིས་ཀར་གན་མོ་མཚུབ་ཚུགས་ཀྱི་སྒྲོ་བ་འབྲིད་དང་། ལག་ལེན་དམར་ཁྲིད་སྐོས་
མཐོང་སྐོས་ཚུང་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་བ་གཉེར་བྱེད་ཀྱི་ལྷང་པའི་ཐུགས་རྗེའི་བཀའ་དྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་གསེབ་རིག་གི་
མང་གཞི་མི་དམན་ཅམ་གྱི་སྐོར་(1959) ལོ་ནས་བཟུང་མེས་ཀྱིས་ནང་ཁུལ་གྱི་རིགས་གཅིག་མཁས་དབང་
འགའ་དེ་དང་མཉམ་དུ་ངལ་བར་མ་འཛེམས་པར་ལོ་བཅུད་ཅམ་གྱི་དབྱར་དུས་སྒྲོ་བོད་སྒྲོངས་ཀྱི་ས་གནས་
མཐོ་དམའ་པལ་ཆེ་བའི་ཁུལ་དུ་བརྒྱུད་དེ་བོད་ཀྱི་སྒྲན་རྣམས་ལ་རྟོག་ཞིབ་བྱས་པ་དང་། གཞན་ཡང་སྒྲོ་
དངོས་སྒྲན་སྒྲུལ་ཆོགས་པའི་གྲུང་གོའི་ལྷན་ནན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་གཏོགས་ཤི་ཚུང་པན་ན་དང་། ཀོང་དུང་
ཞིང་ཆེན། ཟི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ས་གནས་འགའ་ཞིག་དང་། དེ་མིན་གྱི་ཁུལ་བལ་ལྷུལ་སྐོས་སྐོས་སྐོས་
རིང་ས་བབ་དམའ་ཞིང་ཆ་བ་ཆེ་བའི་སར་ཆེད་མངགས་ཁོག་སྒྲན་རྣམས་ལ་བརྟག་དབྱད་བྱེད་པར་བྱིན་……
པར་བརྟེན་དེ་ལྟ་བུ་གར་དང་། འབྲས་སྒྲོངས་སྐོས་སྐོས་ལ་འབྲུང་ཡོང་བའི་ཁོག་སྒྲན་རྣམས་དེ་གཉིས་ཅམ་
མ་གཏོགས་སྒྲོ་དངོས་ཀྱི་ལོ་སྒྲོང་མེ་འབྲས་བཅས་ཀྱི་འབྲུངས་ཚུལ་སྐོས་སྐོས་རང་ཉིད་ཀྱི་མིག་ལམ་དུ་དངོས་……
སྒྲོ་མཐོང་བར་བརྟེན་སྒྲན་རྣམས་འལ་ཆོད་མ་ཡིན་པར་ཞིབ་ཆེན་གྱིས་བརྟག་དབྱད་བྱས་པའི་ནང་སྒྲན་རྣམས་
ཀྱི་ལྷང་ཡོན་མང་དག་ཅིག་ཤེས་རྟོགས་སྒྲུབ་པ་བྱུང་བ་དང་། རིམ་བཞིན་བྱ་དངོས་ནང་རིག་ལམ་གསར་
པའི་ལམ་བྱར་སྒྲེབས་རྗེས་ཁོ་པོའི་མཐོང་ཀྱི་སྒྲར་བས་ཆེ་དུ་སྤོང་ཉེ་སྒྲོ་དངོས་ལ་མེ་དང་ཁོངས་གཏོགས་……
དབྱེ་ཀྱི་ཡོད་པའི་དགེ་མཚན་རྣམས་བོད་སྒྲན་ལ་ཁ་སྒྲོར་བྱས་པ་དང་། ལྷང་པར་བཞུགས་ལྷན་སྐུ་ལའི་
སྒྲན་སྒྲོངས་སྒྲོ་གསལ་པ་འདིར་ཀྱི་དུག་ཆང་པའི་སྒྲོད་ལྷན་གཅིག་ལས་གཅིག་བརྒྱད་དེ་པར་མེད་འཕེལ་……
ཀྱས་བྱུང་བའི་ཉིང་ནམ་ཡང་ཉམས་ཀྱི་དུ་མ་སོང་བར་བོད་ཀྱི་སྒྲན་རྣམས་རིག་པ་ཁུལ་གྱི་དང་། ཁུལ་ནང་
ཆང་མས་དོན་རྟོགས་སྒྲུབ་ཅིང་བརྟག་དབྱད་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པར་དགོས་གལ་ཆེ་བའི་ལྷ་ཉིང་ངམ་ཁུལ་སྒྲིའི་
མ་སྒྲོད་ཅེས་པའི་དགོས་ལྷང་གྱི་རང་བཞིན་རྟོགས་པར་བརྟེན་«འབྲུངས་དཔེ»འདི་འདྲ་ཞིག་ཚུམ་……
བརྒྱགས་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དགོས་ཆེད་ཀྱང་མིང་དོན་དང་སྒྲན་གསལ་གྱི་ཆེད་དུ་མ་ཡིན་པར་ན་ཆོད་
གྱི་ཁྲར་པོས་ནོན་ཏེ་སྒྲན་ཅམ་ཤེས་པ་འདི་ཡང་ལྷ་པའི་ལམ་དུ་འགྲོ་བར་དོགས་ནས་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་……
བཞི་མ་འབྲུགས་པའི་སྒྲན་ཚུམ་སྒྲིག་ལྟ་སྒྲུབ་ན་སྒྲོ་བ་དཔོན་དམ་པའི་སྒྲ་དྲིན་ལ་རྗེས་བྲན་དང་། ཕྱི་རབས་

ཁྱེ་འཆོ་བྱེད་མོ་གསར་ནམས་ལ་ཕན་པ་རུང་ཟད་ཡོང་བར་སྐྱམ་ཏེ་ཕན་ཞེུད་ཀྱི་བསམ་པ་བཟང་པོ་ཁོ་ནས་
ཀློན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་«བདུད་ཅི་སྐྱེན་ཀྱི་འབྱུངས་དཔེ་ལེགས་བཤད་ནོར་བུའི་ཐེང་མཛེས་»ཞེས་བྱ་བ་.....
འདི་ཙམ་བཞིགས་བྱས་པ་ཡིན།

«འབྱུངས་དཔེ་»འདིའི་དམིགས་བསལ་གྱི་བྱད་ཡོན་ནི། གནའ་རབས་ཀྱི་«འབྱུངས་དཔེ་»ཁག་
དང་། མཁས་དབང་རིམ་བྱོན་ནམ་པའི་སྐྱེན་ཀྱི་ངོས་འཛིན་དང་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་སོགས་ཉམས་ཐུང་
ལུག་ལྷམ་ཆོགས་པོ་ནམས་གཙ་པོར་བཞོད་ཡོད་ལ་སྐྱེན་རེ་རེ་བཞིན་གྱི་མིང་ནམས་བོད་རྒྱ་ཤན་སྐྱར་གྱི་.....
སྐོན་ནས་བསྐྱེད་ཡོད་པ་དང་། མདོན་བརྗོད་སོགས་མིང་གི་ནམ་གངས་དང་དེ་བཞིན་དེང་རུས་ཆོན་རིག་
གི་ཐ་སྟེན། སྐྱེན་སོ་སོའི་ཐེ་གང་ཡིན་དང་གང་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་སོགས་དེ་ལྟ་བོད་སྐྱེན་ལ་འབྲི་
སྒྲིལ་མེད་ཀྱང་ད་ལྟ་རྒྱལ་སྤྱིའི་འགྲོ་བུགས་དང་རུས་རབས་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་དཔོན་མཁོ་རྣམས་བོད་སྐྱེན་ལ་འང་
དཔོན་གནད་ཆེ་བར་དམིགས་ཏེ་གསར་གཏོད་ཀྱིས་བཞོད་དེ་དེས་རྒྱལ་སྤྱི་དང་། རྒྱལ་ནང་གི་བོད་སྐྱེན་
ལ་དགའ་ཞེན་དང་ཞིབ་འཇུག་གནད་མཁན་གྱི་མོ་མཐུན་ཆོར་དཔུང་གཞིར་སྐབས་བདེ་ཡོང་རྒྱ་མ་ཟད།
རྒྱལ་སྤྱིའམ་རྒྱལ་ནང་རུ་ཆོན་རིག་གམ་སྐྱེན་ཇས་སྐོར་གྱི་ཉམས་ཐུང་སྒྲིལ་རེས་བྱེད་སྐབས་མཁས་དབང་.....
ཆོས་བོད་སྐྱེན་གྱི་མིང་དོན་རྟོགས་པར་བརྟེན་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་ལ་སྐར་བས་མཐོང་ཆེན་
དང་། བྱད་པར་སྐྱེན་ཇས་རིག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་སྐར་བས་ཆ་ཆང་ཞིང་ཉམས་མེད་ལུག་གནས་ཐོག་ཐོམ་གང་
མཐུན་སྒྲིལ་གྱིས་ཡར་རྒྱས་དང་གོང་འཕེལ་གྱི་ལམ་གྱི་བརྒྱུད་ལྷུ་ལྷན་པོ་མཉམ་ཉི་དང་བལ་བ་ཞིག་རེད།

ཡང་སྐོས་གོང་རུ་བརྗོད་པ་བཞིན་སྐོབ་དཔོན་མཁུན་རབ་ནོར་བུ་མཆོག་གིས་མཛད་པའི་«འབྱུངས་»
དཔེ་རྒྱུ་པ་འཆོ་བྱེད་གཞིན་རུའི་སྤྱིང་ནོར་»ད་ལྟ་མངལ་རྒྱ་མེད་སྐབས་སྔ་སྐྱེན་ཁག་གཅིག་མིང་རྒྱང་ཁོ་
ན་ཙམ་ལས་འབྱུངས་རྒྱལ་དང་རོ་རུས་སོགས་གསལ་པོ་མེད་པ་ནམས་འབྱུངས་གཏུགས་རེས་གཏོན་མེད་པར་
གང་རྒྱང་གིས་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། གནའ་ཡང་སྐྱེན་ཁག་གཅིག་སྐྱེན་སྐབས་དེ་ཙམ་གྱི་
འཁོར་ཆེ་བ་རང་མ་ཡིན་ཡང་སྐྱེན་ཀྱི་ངོས་འཛིན་དང་བཞེད་པ་ནམས་མ་ཉམས་པའི་ཆེད་རུ་མིང་ཆོག་ཡོད་
རིགས་རང་ཉིད་ནས་རྟོགས་པ་ཡིན་ཕྱིན་ཆང་མ་«འབྱུངས་དཔེ་»འདིའི་ནང་བཟུ་ལེན་བྱས་ཏེ་གསལ་.....
པོར་རྒྱས་བཤད་བྱས་ཡོད། ལྷག་པར་འབྱུངས་དཔེ་འདིའི་ནང་གི་སྐྱེན་ཐམས་ཅད་རང་ཉིད་ནས་དངོས་
སུ་མཐོང་བ་ཤ་ལྷག་ཡིན་ཅིང་། སྐྱེད་ངོས་རེ་རེ་བཞིན་དངོས་ལ་བསྟན་ནས་ཅ་བ་དང་། སྤང་པོ།
ཡལ་ག་ཡེ་མ། མེ་རྟོག་འབྲས་བུ་སོགས་གང་སྐབ་ཀྱིས་གསལ་ཁ་བསྐྱེད་ཡོད་པ་མ་ཟད། བོད་རུ་མེད་
པའི་སྐྱེན་རིགས་ཀྱི་རྒྱལ་ནས་ནང་འདྲེན་བྱས་པ་ནམས་ཀྱང་དེ་ལྟ་དང་མི་འདྲ་བར་འབྱུངས་དཔེ་སོགས་
ཆ་ཆང་ཙམ་བཞོད་ཡོད། སྐྱེན་གྱི་སྐྱེ་གནས་ལྷལ་གང་རུ་རི་རྒྱང་སོགས་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་མང་བ་སྐྱེ་བ་
གསལ་པོར་བསྐྱེད་ཡོད་ལ་སྐྱེན་ལ་ཅ་བ་དང་། ཡོ་སྤང་། མེ་འབྲས་གང་དགོས། རུས་ཆོད་གང་འདྲ་ཞིག་
ལ་བརྟུ་དགོས་པ་དང་། བརྟུས་ཆར་རྗེས་ལས་སྐྱེན་མི་འདྲ་བ་གང་དང་གང་བྱེད་དགོས་སོགས་ཉམས་

◁7▷

ཚུམ་པ་པའི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྟུན།

«བདུད་རྩི་མཐོན་གྱི་འབྲུངས་དཔེ་ལེགས་བཤད་ནོར་བུའི་ཁྲིའ་མཛེས་»ཞེས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཚུམ་པ་
པ་ནི་རྫོངས་མཐོན་རྩིས་ཁང་གསེར་གྱི་ཞིབ་འཇུག་སོའོ་ཡི་སོའོ་ཀྱང་གཞན་པ་ཀམ་ཚོས་འཕེལ་མཆོག་ཡིན་
ཞིང་། ཁོང་ནི་དབུ་བུའི་མཆོམས་གཞུ་སྟོད་(དེར་སྐབས་སྟེ་མོ་རྫོང་གཞུ་སྟོད་སྐགས་གྲང་རྒྱས་ཁོངས་)
ཅས་པའི་སར་ཡབ་བསམ་གཏན་དང་། ཡུམ་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སྤུ་ 1930 ལོར་སྤུ་འབྲུངས།

ཁོང་གི་འབྲུངས་ཁྱིམ་འདིར་བུས་རབས་བཅུ་བརྒྱུན་པའི་ནང་པོད་མཐོན་མཁས་པ་དགོན་མཆོག་འགྲོ་
མན་དབང་པོ་འཕེལ་འཁྱིལ་ཆེ་དབང་བཟླ་ན་པ་ཞེས་པ་དེ་ཉིད་སྤུ་འབྲུངས་སྤྱིར་བ་དང་། ཡལ་མེས་
གོང་མ་དེའི་ཚ་ཆེའི་བྱལ་བཞག་ལྷན་སྤྱི་རིག་གནས་དང་ལྷན་པར་གསེར་གྱི་སྐོར་གྱི་སྤྱི་ལོ་སྐགས་ཏུ་
ལམ་པོ་ཉི་ཤུ་ལྷན་ཅན་དང་འཁྱིལ་ཆེ་དབང་བཟླ་ན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུན་བཅངས་གཟིགས་དཔེ་མཆོལ་.....
དམར་གྱི་མཆོན་བུ་བཀོད་པའི་«རྒྱུད་བཞི་»ཆ་ཚང་གཅིག་མཐོན་ཁྱུག་དང་ཆ་དབྱུང་ཆ་ཚང་། གཞན་
ཡང་ལྷོ་སྤྱི་ལོ་སྐགས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོའི་བཀའ་ཤོག་སྤྱི་ལོ་སྐགས་འཁོར་པ་གཅིག་བཅས་རིག་གནས་གསར་བཟུང་.....
གོང་བར་ཉམས་མེད་བུ་ཉར་ཆགས་ཡོད་ལྷན་ནས་སྤྱི་ལོ་སྐགས་དཔེ་མཆོལ་དཔོན་པ་ཞིག་ལ་རིག་གསར་སྐབས་དེ་.....
ནམས་ཟེག་མེད་བུ་ཚ་བཟླ་གསེང་།

གཞན་ཡང་བུས་རབས་བཅུ་བརྒྱུན་པའི་ནང་པ་རྒྱལ་དབང་སྤུ་ཁྲིའ་བཟླ་གཞུམ་པའི་སྤུ་བཅར་ཉི་.....
གྲགས་ཅན་མི་ལྷ་སྤུ་བཟླ་གྲུག་པན་ལགས་མཆོག་གྱུར་ཁོང་གི་སྤུ་པོའི་སྤུས་སྤུ་འབྲུངས་ཡོད།

མཁས་དབང་ཀམ་ཚོས་འཕེལ་མཆོག་ནི་སྤུ་ན་རྒྱུད་བུས་ནས་སྤུར་སྤུར་འཛེམས་ལ་ཤེས་རབ་བཟླ་.....
ཞིང་། ཉམ་ཐག་ལ་སྟོང་རྩེ་ཆེ་བ། མཐོན་ལས་བག་ཆགས་ལྷ་བྱས་ཐ་ན་བྱིས་པའི་ཆེད་འཛོའི་སྐབས་
གྱུར་ཁོང་རང་མཐོན་པ་ཡིན་གསུངས་ནས་མོ་དང་ཐལ་བས་མཐོན་བཟོས་ནས་ནད་པར་གནད་ཁལ་སྐགས་...
བྱིས་པ་སྤུ་དང་མི་འདྲ་བའི་རྒྱུད་རྒྱུ་ལ་འཛེམ་ཅན་ལ་བརྟེན་ཡལ་ཡུམ་གཉིས་ཀྱིས་གྱུར་སྤུ་མཆེད་གཞན་
ལས་སྤྱགས་བཅེ་ཆེ་བ་མཛད་པ་དང་། སྤུ་མཐོན་པ་ཞིག་སྤུ་རྒྱུར་འདུན་པ་ཆེན་པོ་མཛད།

1936 ལོར་ཁོང་ཉིད་འཁྱིལ་ཁྲིའ་དགོན་ལྷན་སྟེ་སྟེ་མོ་གཞུ་སྟོད་ཉུ་གསང་སྐགས་མཆོག་སྤུ་བ་སྤུར་
བུ་སྤུ་པོའི་བུར་ནས་ཡི་གེ་འཁྱིལ་སྤུར་པ་མཛད་པ་དང་། 1942 ལོར་དགོན་པའི་སྤུ་ཁོངས་སྤུ་
དཔོན་སྤུ་སྤྱི་གཞུགས་མཛད། ཁོང་གི་སྤུ་ཤག་ནི་འཁྱིལ་ཁྲིའ་ཆེ་དབང་བཟླ་ན་པ་ལྷགས་སྤྱིར་བའི་མཐོན་ཤག་
འཆི་མེད་ཁང་ཟེར་བ་དེ་ཡིན།

ཁོང་ནི་དད་བཙུན་ཤེས་རབ་ཆེ་ཞིང་། གང་ཡང་བསྐྱབ་སྤུར་སྤུ་བའི་བྱིས་པ་སྤྱི་རྣམས་ཅན་ཞིག་ལ་
བརྟེན་སྤུ་པོས་སྤྱགས་རེ་ཆེན་པོ་གནད་ཞིང་། 1943 ལོར་ཆེད་མངགས་ཡངས་ཅན་དགོན་བུ་བཞུགས་

པའི་སྐྱོན་ཅིས་མཁས་དབང་མཁུན་རབ་ཞོན་པའི་ཕུལ་ཕུང་གི་སྒྲིབ་མ་སྐྱོན་ཅིས་སྒྲིབ་ཟུའི་གན་བདག་གི་...
 འགན་བཞེས་མཛད་ཚུང་པའི་མཁས་དབང་དཔལ་ལྷན་རྒྱལ་མཚན་མཚོག་གི་ཞབས་བྱ་དུ་གཏོང་གནང་
 གིས་པོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གཞུང་ལྷགས་ལ་ཐོག་མར་སྒྲིབ་གཉེར་མཛད་པ་དང་། ཆབས་ཅིག་ཙུ་བརྟག་
 མཐུན་དང་། སྐབས་དེར་མཁས་དབང་མཚོག་ནས་རིན་ཆེན་བཙུ་མལ་སྐུར་བཙོ་གནང་སྐབས་དེའུ་ལ་
 རྒྱ་བཙུ་སྐུངས་ཀྱི་ཕྱག་ལེན་ཁག་དངོས་སུ་མཛོང་བརྒྱད་ཀྱི་གདམས་པ་ཟབ་མ་དང་པོ་དེ་ཐོབ་ཅིང་།
 དེ་མིན་ཞོན་ཏུ་རིག་གནས་ཁག་ལའང་སྐུ་མཐུད་སྐུངས་བཙོན་མཛད་།

1945 ལོར་སྒྲིབ་དཔོན་མཚོག་སྐྱོན་གཞིས་སྐྱོན་པས་སྤྱགས་མེས་མི་བདེ་བ་ལྟ་བུས་གནས་སྐོར་...
 ཏུ་ཐེབས་དགོས་ཕུང་སྐབས་ཁོང་གི་དེ་ཞིག་ཉུ་དགོན་ཏུ་སྐྱོར་ཐོག་དང་སྐད་ལྟ་ས་སྐྱོན་ཅིས་ཁང་ཏུ་...
 སྐྱོན་སྒྲིབ་ཏུ་འགྲོ་རྒྱུར་རོགས་རམ་བྱ་འབྱུངས་ཀྱི་ཞལ་བཞེས་དང་བཅས་ཀྱི་རྟེན་ཐེབས་དགོས་ཕུང་བ་...
 དེའི་ཚེ་སྐྱོན་ཅིས་ཁང་ཏུ་སྐྱོན་སྒྲིབ་བཟུ་པའི་བཀའ་རྒྱ་དགོན་པར་ཐེབས་པ་དང་ཕྱེས་འགྲིག་པས་ཁོང་...
 ཉིད་ཀྱི་སྤྱགས་འདུན་བཟང་པོ་དེ་མཛོན་ཏུ་རྒྱུ། དེ་ནས་བརྒྱུད་ཁོང་སྐྱོན་ཅིས་རིག་པའི་ལྟ་གནས་ལྟ་
 ལྟ་སྐྱོན་ཅིས་ཁང་ཏུ་མཁས་དབང་མཁུན་རབ་ཞོན་པའི་ཕུལ་ཕུང་སྐྱོན་ཅིས་དགེ་གན་ནམ་པའི་སྒྲིབ་ལྟོན་...
 འོག་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིས་མཚོན་པོད་ཀྱི་གསོ་རིག་དང་སྐྱོན་རྒྱལ། སྐར་ཅིས། བར་དག་སྐྱོན་གསུམ་
 སྤགས་རིག་གཞུང་ཁག་ལ་བཙོན་པ་ཆེན་པོས་སྒྲིབ་གཉེར་མཛད་དེ་ 1950 ལོར་ཕུལ་ཕུང་གི་ཟུབ་འབྲས་
 ཐོག་ནས་སྐྱོན་ཅིས་སྒྲིབ་ཟུ་དངོས་སུ་ཐོན་པའི་རྒྱགས་འབུལ་བྱ་གནང་མཛད་། སྐབས་དེར་སྐྱོན་ཅིས་
 ཁང་གི་སྒྲིབ་ལྷགས་ལྟར་ན་སྒྲིབ་ཐོན་སྒྲིབ་མ་དྲག་གས་ཁོངས་ནས་སྐྱོན་གཉེར་བསྐྱོ་བཞག་གནང་སྒྲིབ་ཡོད་...
 པ་བཞིན་ཁོང་གི་སྒྲིབ་ཐོན་ཟུབ་འབྲས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱོན་གཉེར་སྤྱག་ལས་གནང་ཏུ་བརྟག་ནས་ 1956 ལོ་
 བར་སྐྱོན་གཉེར་གྱི་ལས་འགན་བཞེས་པའི་རིང་ངལ་བ་ཀྱན་ཁྱད་ཏུ་བསད་དེ་ཞིབ་ཚགས་ནན་ཉན་གྱིས་...
 སྐྱོན་སྐྱོར་ཕྱག་ལས་གནང་ཞིང་། ལྷག་པར་སྒྲིབ་དཔོན་མཁུན་རབ་ཞོན་པའི་ཕུ་སྐུ་རོ་མས་རྒྱུན་ཏུ་ལས་དོན་
 ལ་གཟིགས་ཞིབ་དང་ཕྱག་ལེན་ཁག་མཐུབ་རྒྱུགས་སུ་དམར་འཁྲིད་གནང་བ། ལྷག་ཏུ་སྐུར་བཙུ་ཆེན་པོས་
 སྐུལ་ཕྱག་ཡང་ཡང་གནང་བ་བཅས་གྱིས་ཁོང་གི་དེའུ་རྒྱ་བཙུ་མཐུ་འབྱུ་འདུལ་སྐུངས་ལ་སྤགས་སྐྱོན་གྱི་ལག་...
 ལེན་གྱི་དཀའ་གནད་མཐའ་དག་བྱང་རྒྱུབ་ནས་རང་རྒྱ་འཕེར་པའི་སྐྱོན་གྱི་ཕྱག་ལེན་གནང་སྐབ་པ་བྱུང་།

ཡང་ 1956 ལོ་ནས་ཁོང་ནད་ཐོག་ལག་ལེན་ཐད་སྐྱོར་བར་ཡོང་ཆེད་སྐྱོང་བྱེད་ནང་ཁྱལ་ཁོངས་...
 ནས་སྐྱོན་ཁང་ཏུ་ཡོང་མི་སྐབ་པའི་ནད་པ་མཐོ་དམན་བར་གསུམ་ཅི་རིགས་དང་། སྐང་ཚང་ནང་གི་ཉམ་
 ཐག་ནད་པ། དེ་བཞིན་ཆོས་བཟང་ཏུས་བཟང་སྐབས་སྤྱིར་སྐོར་བརྒྱུད་ཏུ་སྐོར་ནས་སྤོད་པའི་ནད་པ་ཉམ་
 ཐག་བཅས་པར་སྐོར་བརྒྱུད་སྐྱོན་བཙོས་བྱེད་མཁན་ཏུ་གཏོང་གནང་མཛད་ཅིང་ཁོང་གིས་ངལ་བ་དང་...
 བཙོག་པར་མ་འཛོམས་པར་ནམ་ཉིན་ལྟོས་མེད་འབད་པ་ཆེན་པོས་ཉམ་ཐག་ནད་པའི་ཆེད་གང་སར་སྐྱོན་
 བཙོས་གནང་བར་ཐེབས་པ་དང་དགོང་ལྗོད་སྒྲིབ་དཔོན་བྱུང་ཏུ་བཅར་ནས་ནད་པའི་གནས་ཚུལ་སྐྱོན་ལེང་

དང་དགའ་གནད་ཁག་ལ་དོགས་གཙོད་བཀའ་སློབ་ལྟ་གནང་མཛད་པ་བཅས་ཀྱིས་མེད་དད་བཙུན་ལྷན་
པའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་། ཆོགས་མེད་བསྐྱབ་མཁུན་སྤྱབ་པའི་ཤེས་རབ་ལ་སློབ་དཔོན་མཆོག་དཔྱིས་ཆར་
ཆེན་པོ་བྱུང་ཞིང་། ཐུགས་བརྩེ་ཆེན་པོས་མན་ངག་ཐུག་ལེན་མཐའ་དག་བསྐྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་
སྤུས་ཁྲིའི་ནི་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་ཐད་ལ་ཁྱོད་ཡོངས་ནས་སྤྱན་སྤྲུམ་ཆོགས་པའི་ཉམས་སྦྱང་ལྷན་པར་བྱུང་།

1959 མོའི་ཟིང་འབྲུགས་ཞོད་འཇགས་རྗེས་དམག་ཁུལ་ཁང་གྱི་ཁྱབ་སྒྲན་ཁང་ནས་བོད་ལྷགས་ཀྱི་
བརྟག་བཙོས་བྱ་ཐབས་དང་སྒྲན་སྦྱར་བྱེད་སྤྱབ་པ་སོགས་སྒྲགས་གང་ཅིའི་ལག་ལེན་འཛམས་པའི་བོད་...
ཐུགས་སྒྲན་པ་ཞིག་རོགས་རམ་ཏུ་གཡར་བྱའི་རེ་བ་བརྟོན་པ་བཞིན་ཁྲིའི་གཏོང་གནང་མཛད། ལས་
གནས་གསར་པའི་ཐོག་ཁྲིའི་གིས་སྐད་རིགས་དང་ཁྲིའི་ལྷག་འཕྲོད་མིན་སོགས་གང་ཅིའི་ངལ་བ་བྱད་བསད་
ཀྱིས་རྒྱ་ཆེའི་འཐབ་འཛིང་དཔོན་དམག་ལ་སྒྲན་བཙོས་གནང་བ་མ་ཟད། ཞོར་ཏུ་རྒྱའི་སྐད་ཡིག་དང་།
ཀྱང་ལྷགས་དང་ཕྱི་ལྷགས་སོགས་ཀྱི་སྒྲན་ལ་སློབ་སྦྱང་གནང་ཞིང་། དབྱར་མོ་བརྒྱད་ཙམ་རིང་ཀྱང་གྲོའི་
ཆོན་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་དང་། ཀྱང་གྲོའི་སྤྱི་དངོས་ཞིབ་འཇུག་སོའི་སོགས་ཆོན་པའི་མཁས་པ་དང་
མཉམ་ཏུ་བོད་ཀྱི་ས་གནས་སལ་ཆེ་བའི་རི་ཀྱང་གང་སར་ཁྲིའི་གི་ཞབས་རྗེས་བཀོད་ཡོད་ལ། བ་ན་རྒྱལ་
ནང་ལྷན་ནན་ཞིང་ཆེན་ཁྲིའི་ཤི་ཕྱོད་བན་ན་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་བལ་ལྷལ་ས་ཁྲིའི་ས་བཅས་ལ་ཐེབས་ནས་
ས་གནས་སོ་སོའི་སྒྲན་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་དང་། བྱད་ཆོས་སོགས་ལ་ཁྱོད་ཡོངས་ནས་ཞིབ་འཇུག་བརྟག་
དབྱད་མཛད་པ་དང་ཆབས་ཅིག་མཁས་པ་ཆེའི་ས་ནས་སྒྲན་རིགས་དེ་དག་གི་ཀྱང་ལྷགས་ཀྱི་མིང་ཆོག་...
དང་སྤྱི་དབྱུང་ཀྱི་དེ་བཞིན་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐ་སྐད་ལ་ཉིང་ཡི་གེ་ཡང་སློབ་སྦྱང་གནང་ནས་ཁྲིའི་གི་གཟིགས་རྒྱུ་...
དང་མཁུན་རྒྱ་ཆེས་ཆེར་འཕེལ་སྤྱབ་པ་བྱུང་། དབྱན་ཏུས་རིང་རྒྱ་ཆེའི་དཔོན་དམག་དང་ཉེ་འཁོར་ཞིང་
འཕྲིག་མང་ཆོགས་ལ་སྒྲན་བཙོས་དང་སྒྲན་སྦྱར་བཞེ་གནང་རྒྱ་སོགས་གཞན་པའི་ཐུགས་སྦྱེད་བཟང་པོས་...
ཏུས་འདའ་བས་སྤྱི་བོ་ཀྱན་ཀྱི་བརྟགས་ལྷལ་ཏུ་བྱུང་།

1980 མོར་ཀྱང་གྲོའི་གསོ་རིག་ཀྱན་འཇུག་ལས་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ཙོན་མྱིག་ལྷ་ཡོན་ལྷན་...
ཁང་ནས་ཁྲིའི་ཙོན་མྱིག་མཁས་ཁྲིའི་སྤྱི་གདན་ཀྱིས་སྒྲན་རྗེས་སྤྱི་ཙོན་འཕྲིའི་ཐུག་ལས་གནང་།

1984 མོར་ཁྲིའི་གི་སྤྱི་འཇུག་ལྷན་རྒྱུ་ཆོས་སྒྲན་ཆེས་ཁང་ཏུ་རང་འཇུ་ཕྱིར་ལོག་ཐེབས་ནས་གསོ་
རིག་ཞིབ་འཇུག་སོའི་ཡི་སོའི་ཀྱང་གཞན་པའི་ཐུགས་འགན་བཞེས། ད་བར་སོའི་དང་སྒྲན་ཁང་ཁྱོད་ཀྱི་
ཆོན་ཆལ་ལས་གཞི་ཐད་ལ་ཐུགས་འགན་ཀྱང་བཞེས་ཀྱིས་སྤྱི་ཡོད་མར་པོར་ཞིབ་འཇུག་དང་། ཐུག་
གསོའི་ལྷ་གྲ། སྤྱི་ཡོད་པའི་ལྷ་གྲ་ལ་སོགས་ལག་ཙལ་གསར་བཙོས་ཀྱི་ཆོན་རིག་ནམ་གངས་ཁག་གཅིག་
ལ་སྤྱབ་འབྲས་ཐོབ་དང་ཐོབ་བཞིན་ཏུ་ཡོད། གཞན་ཡང་རྒྱུན་ཏུ་ནད་པ་མང་པོས་ཁྲིའི་གིས་བརྟག་
བཙོས་གནང་རྒྱུར་སོས་པོ་བྱ་ཞིང་ཉིན་ལྷན་ནད་པ་ཟམ་མི་ཆད་པ་ཡོང་བ་དེ་དག་ལ་ཉེ་རིང་མེད་པར་...
ཆོང་མར་གཅིག་མཆུངས་ཀྱི་སྒྲན་བཙོས་གནང་གི་ཡོད་པ་མ་ཟད། བད་གཞི་སྤྱི་བ་དང་། རོགས་མེད་

ཉམ་ཐག་སྒྲན་ཁང་དུ་ཡོང་མི་བྱུང་པའི་རིགས་ལ་སྒྲོ་འགྲམ་དུ་ཐེབས་ནས་སྒྲན་བཅས་གནང་བ། ཉམ་ཐག་ནད་གཞི་ཕྱི་བ་དང་། བཅས་དཀའ་པའི་ནད་པར་ཆེད་མངགས་སྒྲན་སྒྱུར་བཅོ་གནང་བ་དང་། དཔུང་བཅས་གནང་བ་སོགས་ཐབས་ཤེས་ཡོད་ཀྱིས་བྱ་གཞི་དེ་ཡོད་ཀྱིས་འབད་བཅོན་གནང་བཞིན་ཡོད་ལ། དེ་དག་ལ་ཕན་འབྲས་ཀྱང་མངོན་གསལ་དོན་པོ་ཐོབ་ནས་ཁོང་གི་མཚན་སྒྲན་ཉིན་བཞིན་རེ་མཐོ་དང་། ཁོང་ལ་བརྟག་བཅས་གནང་རོགས་ཀྱི་བའི་ནད་པའང་ཉིན་བཞིན་རེ་མང་དུ་འགྱུ་བཞིན་ཡོད།

1985 ལོ་ནས་བཟུང་རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འབྲས་ཚུགས་ཀྱི་ཁྱུ་ཡོན་གྱི་སྒྲུ་གཞི་ཀྱན་གཟིགས་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་འཆོ་བཞུགས་རིང་གི་སྒྲན་པའི་བྱ་གས་འགན་ཡང་བཞེས་གནང་མཛད།

ལྷ་ས་མགྲོན་ཁང་གིས་གདན་ཞུས་བྱས་པ་བཞིན་ 1989 ལོ་ནས་འགོ་ཚུགས་དུ་བར་ལོ་ལྷ་ར་དབྱར་ཉིན་གཉིས་ཀྱི་ཕྱི་རྒྱའི་ལས་སྒོ་ལ་རྒྱ་ས་མགྲོན་ཁང་དུ་ཐེབས་ཏེ་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་ཡུལ་སྐོར་སྒྲོ་འཆམ་པའི་སྒྲུ་མགྲོན་མང་པོ་ཞིག་གི་རེ་བ་བཞིན་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་འབྲུང་འཕེལ་སྐོར་རོ་སྒྲུད་དང་། ཁོང་རྒྱལ་པའི་ནད་གཞིར་བརྟག་བཅས་མཛད་པས་ཁོང་གི་བྱ་གས་ཚལ་ལ་ཕྱི་རྒྱལ་བ་མང་པོས་བརྟགས་བརྒྱུད་དང་གདེང་..... འཛིག་ཆེན་པོ་ཀྱང་བ་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐོག་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པར་རྒྱས་མང་འཆོ་རུ་འགྱུ་བ་དང་སྒྲན་གྲགས་ཀྱང་རེ་ཆེར་འཕེལ་བཞིན་ཡོད།

ཁོང་གིས་རྒྱལ་ཡོངས་སྒྲན་རིགས་མཐུན་ཚུགས་ཀྱི་ཁྱུ་ཡོན་དང་། རྒྱུངས་སྒྱུ་དངོས་མཐུན་ཚུགས་ཀྱི་རྒྱན་ལས་ལས་འཛིན། བོད་རྒྱུངས་སྒྲན་རིགས་མཐུན་ཚུགས་ཀྱི་ལས་འཛིན་གཞིན་པ། རྒྱུངས་སྒྲན་རྒྱུ་ཞིབ་བཤེར་སོའི་ཡི་སྒྲན་རྒྱུ་ཞིབ་པ། གྲུང་རྩ་སྒྲན་འབྲམ་ཚོམ་སྒྲིག་ཁྱུ་ཡོན་ལྷ་ར་ཁང་གི་ཚོམ་སྒྲིག་པ་བཅས་ཀྱི་བྱ་གས་འགན་བཞེས་བཞིན་ཡོད། ད་དུང་1992 ལོར་རྒྱུངས་རིམ་པའི་རིགས་གཅིག་མཁས་པའི་མཚན་སྒྲན་ཡང་ཐོབ་ཡོད།

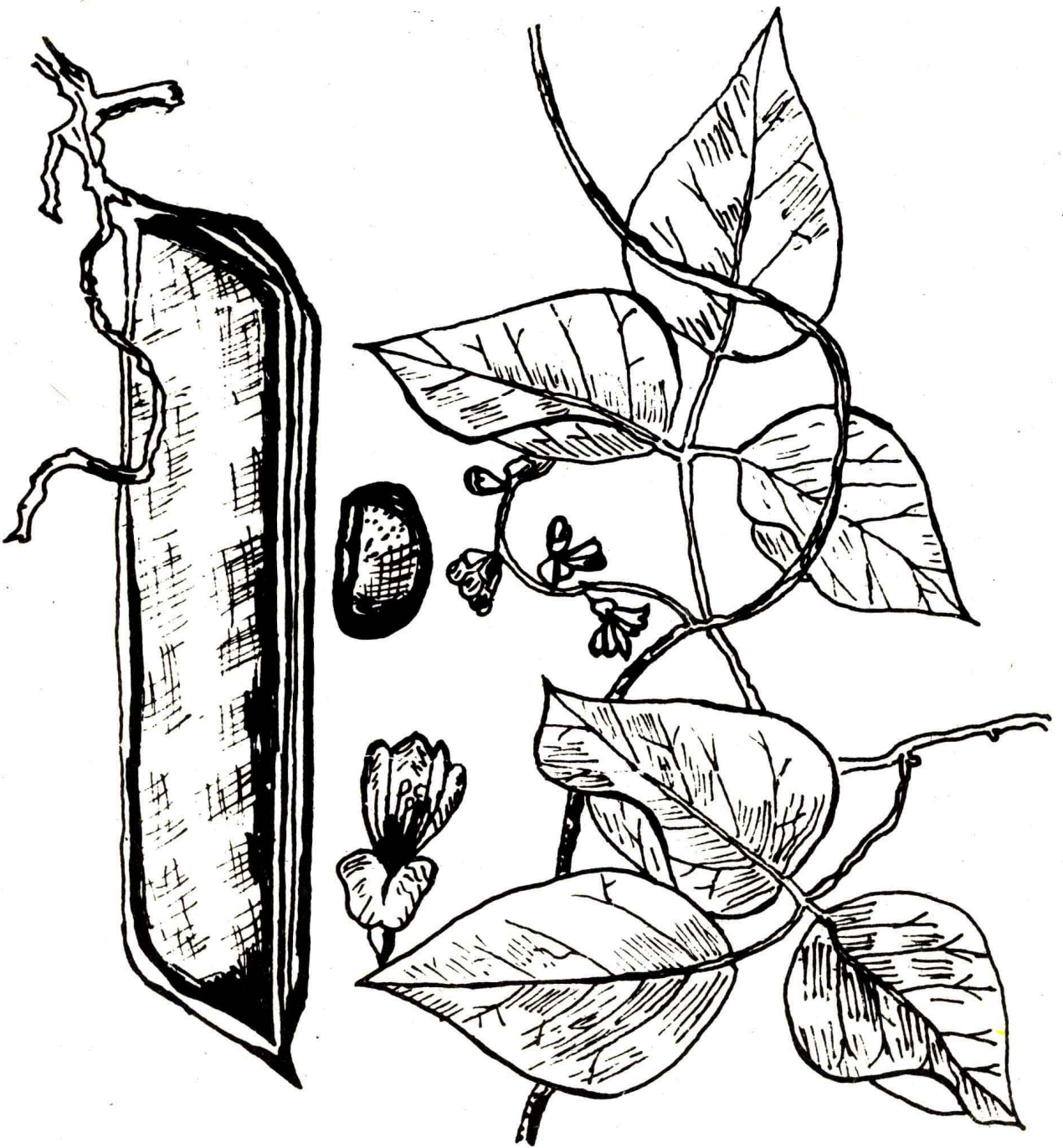
ཁོང་གིས་སྒྱུ་ཕྱིར་རྒྱལ་ཡོངས་དང་རྒྱུངས་ནང་ཁུལ་དུ་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་དང་སྒྲན་རྒྱུ་རྒྱུ་སྐོར་གྱི་ཆེད་ཚལ་ཁག་བཅོ་ལྔ་ཙམ་འགྲེམས་སྤེལ་གནང་ཡོད་ལ། ཉམ་ཐག་དེས་ཀྱི་«བདུད་ཅི་སྒྲན་གྱི་འབྲུངས་དཔེ་ལེེ་བཤད་ནོར་བུའི་ཕྱིར་མཛོལ་»ཞེས་པའི་གསུང་ཚལ་འདི་1973 ལོ་ནས་དབུ་ཚུལ་ཏེ་ཉིན་ལྷ་ར་གྲེལ་བཅོན་ཆེ་བའི་བྱ་གས་ལ་མ་ཉྱས་པར་ལས་ཞོར་ཁོ་ནར་ལྷགས་ཚལ་གནང་བ་ཞིག་ཡིན། ཐེངས་འདིའི་གསུང་ཚལ་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་ཁྱུ་ཆོས་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་ལྷན་པ་ཉི། གཅིག་ནས་སྒྲན་ཕྱོན་མཁས་དབང་དུ་མའི་སྒྲན་རྒྱུ་སྐོར་གྱི་བྱ་གས་དཔེ་ཆ་ཆེན་མང་པོར་གཞི་འཛིན་མཛད་པའི་མང་གཞིའི་..... ཐོག་སྤྱིང་བཟུས་དང་། ཁ་སྐོང་། གོ་བདེར་བཀོད་གནང་མཛད་པ། སྒྲན་གྱི་རོ་པོ་རོས་འཛིན་ཐད་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་ཁག་ལ་དབྱེ་ཞིབ་ཀྱིས་རང་ཁྱེད་ཀྱི་ཆ་བའི་བཞེད་པ་གང་སྤྱབ་གཅིག་གྱུར་ཡོང་..... ཐབས་མཛད་ཡོད་སྟབས་བོད་ཀྱི་སྒྲན་རྒྱུ་རིག་པ་རྒྱུད་འཛིན་མཁན་དང་། དེར་དགའ་ཞེན་གྱི་ཞིབ་

འཇུག་གནང་མཁན་ཚོས་ངལ་བ་ཆེན་པོ་སྤྱད་མི་དགོས་པར་སྟབས་བདེར་གཟིགས་བྱུང་པའི་བྱང་ཚུགས་.....
ཐུན་པ།

གཉིས་ནས་དེང་རབས་ཚན་རིག་དང་མཐུན་པའི་སྔ་མེད་ཡར་ཐོན་གྱི་ཚུལ་སྤངས་ཤིག་རྟེ།
དཔེར་ན། སྔོན་ཆགས་སྔ་རིགས་ལ་ཆ་མཚན་ན་སྔོན་ཆགས་རེ་རེ་ནས་ཤུག་པགས་ཅུས་ལ་སོགས་
ས་བཅད་མང་པའི་སྟོན་སྟེང་དོར་ཏེ། རེ་བརྒྱད་རྩ་དབྱེ་ནས་སྟབས་བདེ་ལ་དོན་མཐོང་དག་ཇི་བཞིན་
མཚོན་བྱུང་པ་དང་སྔོན་ལ་ཆ་མཚན་ན་མེ་དང་ཁྱིམ་གཉིས་དེང་རྩལ་དང་མཐུན་པའི་ཁ་སྔོན་མཛད་
པ། འདིར་བཞོད་སྔ་རྣམས་མཐོང་དག་ལ་ཁྱུང་ལུགས་ཀྱི་མིང་ཆོག་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐ་སྟོན་བཞོད་
གནང་ཡོད་པས་རང་ཅག་བོད་ལུགས་གསོ་རིག་རྒྱུད་འཛིན་མཁན་ཅུ་མ་མ་ཟད། རྒྱལ་ཁབ་ཕྱི་ནང་
གང་གི་སྔ་རྣམས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གནང་མཁན་ཚང་མས་མཁྱེན་བྱུང་པའི་དགེ་མཚན་ཐུན་པ།

གསུམ་ནས་ཁྱིམ་གསོ་ལོ་རྒྱུ་ལྟ་ཅུ་ཡིང་བོད་ཀྱི་སྔ་རྣམས་རིག་པར་ཞིབ་འཇུག་གནང་བ་
ལས་བྱུང་པའི་སྔ་རྣམས་ཀྱི་རོ་བོ་རོས་འཛིན་ཐད་ཀྱི་དམིགས་བསལ་གྱི་བྱང་ཡོན་དང་། མཁྱེན་རབ་ནོར་
བྱས་མཚོན་གསུམ་ཅན་བོད་སྔ་རྣམས་དབང་རྩ་མ་ལས་སྐོབ་པའི་མཐོང་སྐོས་དྲན་རེག་གི་མན་ངག་.....
མཐོང་དག དེ་བཞིན་ཁྱུང་ཕྱི་ལུགས་ཀྱི་སྔ་རྣམས་རིགས་གཅིག་མཁས་པའི་ས་ནས་སྔོན་བྱུང་མཛད་པའི་
ལུན་ལུས་ཚོགས་པའི་ཉམས་སྤྱོད་ལེགས་ཆ་སོགས་ཞིབ་སྒྲ་གསར་མེད་པར་འདི་ནང་བཞོད་གནང་ཡོད་...
པ་དཔེར་ན། རང་སྤྱོད་སྔ་སྔོན་ཁྱུང་ས་འཛིན་པོ་ཡོད་ཅིང་ཁྱུང་ལུགས་སྔ་པས་མེད་སྤྱོད་བྱེད་པའི་
སྔ་རྣམས་ཅུས་པ་ཆེ་བ་ཁག་གཅིག་ཁ་སྐོང་གསལ་བ་ཤད་གནང་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་མདོར་ན་རྒྱལ་ཁབ་ཕྱི་ནང་
གི་བོད་ལུགས་སྔ་རྣམས་ལ་དགའ་ཞེན་དང་། ཞིབ་འཇུག་གནང་མཁན་ལ་ཉ་ཅང་སྟབས་བདེ་ཞིང་སྤྱོད་གོ་
ཚོད་ལ། སྔ་མེད་རིན་ཐང་ཆེ་བ་བཅས་ཀྱི་དཔེ་དེབ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་དཔར་བསྐྱུན་བྱུང་པ་དེ་ནི་བོད་
ཀྱི་གསོ་རིག་སྔ་རྣམས་ཀྱི་བྱ་གཞག་སྟབས་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་གྱི་སྔོན་མ་འཕེལ་རྒྱས་.....
གཏོང་རྒྱུར་དོན་ཉིད་ཤིན་ཏུ་ནས་ཟབ་མོ་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། གང་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་ཐད་འཛིན་གནང་
མཛད་པའི་རོ་མཚར་ཐད་རྩ་བའི་མཛད་རྣམས་ཤིག་ཡིན་པའང་སྔོན་ཅི་དགོས། དེར་བཞེན་དེད་ཅག་
ཚོས་གོ་སྟབས་འདི་དང་བསྐྱུན་ནས་ལག་བྱུང་གི་སྔོན་ཉིད་ཁར་བྱུ་སྟེ་མཁས་དབང་མཚོག་ལ་སྤྱོད་ཐག་
པ་ནས་བྱགས་རྩེ་བྲ་མེད་ཆེ་ཞེས་བྱང་ཁྱུ་ཡིན།

སྤྱོད་སྔ་རྣམས་ཁང་གསོ་རིག་ཞིབ་འཇུག་སོའོ་ཡིས།

ਪੇਰਿਆ 1 ਚਲੇਪਾਛੀ